Dženana Muratović

01.02.2022. 16:25
Погледано: 1,002 пута

Инклузивни кутак библиотеке

Сматрамо да свако дијете заслужује квалитетно образовање а ми смо дужни обезбиједити га. То им гарантује Конвенција о правима дјетета и заиста је она кључни документ којим се требамо водити у раду са дјецом.

МОЈА ПЕДАГОШКА УВЈЕРЕЊА.

Сматрамо да свако дијете заслужује квалитетно образовање, а ми смо дужни обезбиједити га. То им гарантује Конвенција о правима дјетета и заиста је она кључни документ којим се требамо водити у раду са дјецом.

Квалитетно образовање је индивидуализирано и његује посебности сваког ученика од надпросјечног, преко просјечног, па до наших најслабијих, често маргинализираних ученика са тешкоћама у учењу. Потакнувши јаке стране, тј. потенцијал ученика, ви му олакшавате учење али и социјализацију. Велики значај огледа се у познавању јаких и слабих страна ученика у учионици. А насупрот томе, позитивна клима у разреду пола је посла учитеља. Стога осмијех на лице и охрабрите те мале главице.

Јер свако је дијете добро у нечему, а ми смо ту да то препознамо и да га усмјеримо. Постојање тешкоће не искључује постојање генијалности, као што постојање генијалности код дјетета не искључује постојање тешкоће у одређеним другим пољима. Образовање које његује јаке стране ученика улаже у индивидуалне потенцијале и тиме развија компетентне младе људе, самопоуздане, друштвено корисне, што је и крајњи заједнички циљ – свјетлија будућност.

Познато је да читање подстиче концентрацију, памћење, развој ума, маште, самопоуздања и критичког размишљања. Све то утиче и одражава се на постигнућа у школовању, али и животу. Уз помоћ читања одлазимо на различита мјеста, упознајемо државе, градове, културе, а све то можемо пронаћи у књигама и доживјети различите авантуре.

Из тог разлога важно је сваком дјетету дочарати и приближити макар један дио ове пустоловине. На крају, дјецу која имају потешкоће, тјелесне или интелектуалне, треба оспособити за живот, а упућивањем у свијет књиге никад нећемо погријешити.

КРАТАК ОПИС ПРАКСЕ

Наша жеља била је формирати инклузивни кутак библиотеке уз помоћ добровољног, ваннаставног рада надарених ученика Пете основне школе. Како бисмо успјели у томе, активно радимо на прилагођавању књижевних дјела увршетних у уџбенике и лектиру од 1. до 9. разреда основне школе.

Прилагођавање се врши снимањем видео и аудиозаписа поезије, као и израдом сликовница – прича у сликама за скраћене верзије романа и приповијетки планираних наставним планом и програмом. Ученици који прате наставу по прилагођеном плану и програму могу учествовати и у тој наставној јединици, што код одређеног броја ученика раније често није био случај због немогућности читања са разумијевањем и праћења дужег садржаја романа.

С друге стране, код надарених ученика потичемо њихов таленат, развијамо емпатију према слабијима и учимо их да кроз друштвено-користан начин употријебе своју даровитост.

ПОЛАЗИШТА

Дефектолог Мелиха Салиховић: Кроз вишегодишњи рад на прилагођавању наставних планова и програма за дјецу са тешкоћама у развоју уочила сам да ученици с тешкоћама у учењу, због тешкоће у усвајању читања, пропусте поприличан број књижевних текстова, њихову љепоту и поуку коју могу извући. Отежано читање и разумијевање прочитаног дјела утицало је негативно на самопоуздање ученика те дјеловало демотивирајуће на жељу за читањем као и саму посјету библиотеци. Свјесна значаја читања за цјелокупан развој особе одлучила сам да уз помоћ библиотекара, наставника ликовне културе и матерњег језика, а понајвише талентираних ученика, бар мало приближим чаролију књижевности нашим ученицима.

Кроз сликовнице које смо до сада уврстили, знатно смо обогатили прилагођене планове који су до сада врло често искључивали лектиру из плана или би она била само дјелимично и површно обрађена. Очекујем да ће већи број сликовница који ћемо имати с временом дјеловати и мотивирајуће на ученике да чешће читају и самим тим напредују у тој области. Надареним ученицима пружена је додатна могућност да искажу своје таленте на нови, креативан и надасве хуман начин који се разликује од свега што су до сада радили.

Џенана Муратовић: Као библиотекар, по струци наставник босанског језика и књижевности, често сам мијењала одсутне колеге. Примијетила сам да је ученицима с посебним потребама проблем приликом реализације часа лектире. Како им прилагодити садржаје лектирног дјела, да буде довољно кратко како би држало пажњу, али садржајно, а у исто вријеме и креативно да запамте и схвате суштину? У сарадњи са дефектологом, која је већ добила идеју како им помоћи, прикључујем се пројекту, сретна јер знам да знањем из струке могу допринијети да се овај пројекат реализира.

На овакав начин ученици ће добити своју лектиру, баш као и друга дјеца, те се неће осјећати изостављено. Такође, олакшат ће се и наставницима, али и асистентима који свакодневно раде са ученицима.

ЦИЉ И ЖЕЉЕНИ ИСХОДИ

Омогућити свим ученицима могућност приступа и добијање једнаких могућности за образовање и учење тако што ће се створити услови да се ученик развија у границама својих могућности.

Утицај на формирање ставова и уклањање предрасуда код надарених ученика кроз прилагођавање књижевних дјела и услова у школској библиотеци за ученике с тешкоћама у учењу. Смањивање јаза између надареног ученика и ученика са тешкоћама у учењу као двије крајности једне исте скупине – ученици са посебним потребама.

Ученицима који би због неусвојене вјештине читања са разумијевањем пропустили низ књижевних дјела омогућити да прошире своју разину знања чинећи их спремнијим да одговоре на изазове с којима се суочавају. Кроз прилагођена књижевна дјела омогућити да прошире вокабулар и способност лијепог говора чиме им се јача самопоуздање. Познато је да читање утиче на јачање меморије, пажње и концентрације, развија аналитичко мишљење, олакшава прихватање реалности, потиче на истраживања и развој идеја. Такође, истраживања су показала да читање занимљивог штива двоструко смањује разину стреса код дјеце, што би значило да читање лектире може имати и терапеутски значај за дјецу са тешкоћама у учењу.
Надареним ученицима показати да цијенимо њихове таленте и пружити им нови вид промоције властитих способности и могућности рада на себи.
Формирање уникатног инклузивног и мултимедијалног кутка библиотеке са потписом надарених ученика Пете основне школе.

ДЕТАЉАН ОПИС РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Након што је библиотекар издвојила списак лектира и књижевних текстова уврштених у Наставни план и програм од 1. до 9. разреда основне школе у Брчко дистрикту, које би могли прилагодити, у консултацији са наставницима матерњег језика за препоруку ученика надарених на пољу рецитаторских вјештина, те наставника ликовне културе за препоруку надарених ученика на пољу сликања, ученици су позвани на индивидуалне састанке код дефектолога.

Велику подршку око реализације овог пројекта добиле смо од наставника ликовне културе Едина Хрштића, који је дио пројекта и заједно с нама вриједно ради. Његов задатак је да након што уочи одређене способности код ученика, углавном за цртање, пошаље га код дефектолога на разговор, а даље се на индивидуалном састанку договарају детаљи.

На индивидуалним састанцима ученицима је представљен план и хумани циљ пројекта – упознати их са тешкоћама у учењу које има велики број ученика у нашој школи. Чак 56 ученика посједује Рјешење Комисије за разврставање дјеце са тешкоћама у развоју, од чега је 36 ученика укључено у индивидуални рад са дефектологом и има тешкоће у учењу и праћењу редовног наставног плана и програма. Поред тога, на опсервацији стручног тима је још велики број ученика без Рјешења комисије који имају тешкоће у учењу и нарочито у усвајању читања и писања.

Ученицима је прослијеђена анкета за родитеље у сврху давања сагласности да ученик учествује у пројекту и да можемо користити фотографије, аудио и видео снимке у школској библиотеци те их давати ученицима у едукативне сврхе. У складу са учениковим интересовањима изабрана је лектира коју ученик прилагођава.

И група надарених ученика прави илустрације које прате садржај књижевног дјела и које се могу користити у обради датог књижевног дјела за разумијевање и праћење тока радње. По завршетку илустрацијама се додаје текст који је скраћена и упрошћена верзија књижевног дјела. Завршене сликовнице се пластифицирају и увезују како би им продужили вијек трајања и кориштења у школској библиотеци.

ИИ група надарених ученика припрема видеозаписе за мултимедијални дио Инклузивне библиотеке. На овај начин се обрађују збирке поезије за дјецу. Ученици снимају изражајно читање пјесама, те их снимају у одвојене фолдере, на УСБ стикове и ЦДове. Потом су доступни као лектира коју ученици са тешкоћама у читању могу посудити и обрадити пјесме самостално. У видео верзији похрањене су и све пјесме из уџбеника за босански језик у 1. разреду.

У наредне двије године циљ нам је прилагодити сва књижевна дјела из наставног плана и програма за ученике са интелектуалним потешкоћама и тешкоћама у учењу, понудити већи број примјерака сликовница у боји како би их учинили доступним већем броју ученика те проширити понуду инклузивног дијела библиотеке В основне школе.

ЕФЕКТИ; ПОСТИГНУТИ РЕЗУЛТАТИ

Поносне смо на број лектира које су прилагођене и већ у употреби за ученике са тешкоћама у читању на часовима босанског језика.

У библиотеку је до сада увршћено 14 значајних књижевних дјела, лектира скраћених и прилагођених у приче у сликама:

“Дјечак и птица” Ахмет Хромаџић (ИИ и ИВ разред)
Пјетлић – златни репић и жврљић, руска народна прича (ИИ разред)
“Царево Треће ухо” Станислав Феменић (ИИИ разред)
“Ледена гора” Ахмет Хромаџић (ИИИ разред)
“Алиса у земљи чудеса” Луис Керол (В разред)
“Пипи Дуга Чарапа” Астрид Линдгрен (ИВ разред)
“Дијете са девет чирака”, народна бајка (ВИ разред)
“Велики талас” Перл Бак (ВИИИ разред)
“Ружа” Нура Баздуљ-Хубијар (ВИИИ разред)
“Дружба Сињег галеба” Тоне Селишкар (ВИИ разред)
“Кула” Иво Андрић (ИХ разред)
“Влак у снијегу” Мато Ловрак (ИВ разред)
“Гроб слатке душе” Петар Кочић (ВИИ разред)
“Вуков гај” Петар Кочић (ВИИ разред)
Затим 4 лектире из поезије у видео формату:

Камени спавач, Мак Диздар
Пјесме, Исмет Бекрић
Сјенице, Насиха Капиџић Хаџић
Сребрена чесма, Џемалудин Латић
Сва књижевна дјела из уџбеника за 1. разред основне школе у видео формату. Сва наведена дјела су прилагођена и уврштена у Инклузивни кутак школске библиотеке те су на располагању свим ученицима, њиховим асистентима и наставницима. Већ су увелико у употреби и олакшавају праћење наставног плана из матерњег језика великом броју ученика са тешкоћама у учењу.

Ученици су показали веће занимање за посјету библиотеци и читању књижевних дјела када су добили књиге прилагођене њиховим способностима. Наставницима је олакшана израда и провођење прилагођеног плана и програма, повећан је квалитет прилагођених садржаја. Надареним ученицима омогућено је да искористе своју даровитост у циљу помагања у креирању школе за све, показујући развијену емпатију и способности да учине свијет љепшим мјестом.

Пројекат је тек у првој фази реализације. Много је књижевних дјела које треба обрадити, чека нас још много изазова и нових идеја.

ДОДАТНИ КОМЕНТАРИ И СУГЕСТИЈЕ
Вјерујемо да ће и други стручни сарадници као и наставници убрзо почети примјењивати овакву врсту праксе. Надамо се да ћемо бити примјер свима који желе радити на овај начин.

Прилагодити кроз сликовнице можемо и друге предмете те направити још један корак напријед у промицању инклузије. До тада смо вољне подијелити сликовнице наших ученика и са другим школама и учинити их љепшим мјестом за све ученике.

https://www.youtube.com/watch?v=bdyKW43tElc

Tags

NIN

Collections

НИН награда | НИН 2022 | Pobjednička praksa